

واحد استان البرز

عنوان جشنواره: جشنواره ملی طرح‌ها و پایان‌نامه‌های کاربردی

و کارفرمایی امیرکبیر

طراحان و پدیدآوردگان: ابوالحسن قاسم پور، رحیم بنامولایی،

سید علی اکبر هاشمی راد

ویراستار: شایسته عبدالملکی

طراح گرافیک و صفحه‌آرا: پریا همت بلند

سال نشر: ۱۳۹۷

آدرس: استان البرز، مهرشهر، بلوار ارم، بعد از سه راه شهرداری،

نبش صد غربی، ساختمان آناهیتا، اتاق بازرگانی البرز

تلفن: ۰۹۰-۱۸۶-۳۳۴۲۰۰۲۶ **نمابر:** ۳۳۴۱۶۰۸۹

www.alborzccim.ir

info@alborzccim.ir

با همکاری روابط عمومی و چاپ و نشر اتاق بازرگانی البرز

در این طرح از اعضای اتاق فکر ارتباط صنعت و دانشگاه اتاق البرز بسیار بهره مند شدیم.

روزهای بسیاری با دکتر اکبر نجاحی در این خصوص مطالعه، مباحثه و تحلیل داشته ایم.

از آثار علمی، سخنرانی، مصاحبه و گفتارهای سه اندیشمند جامعه شناس دکتر محمدمبین قانع‌ی راد، دکتر مقصود فراستخواه و دکتر نعمت‌اله فاضلی با موضوع دانشگاه، فرهنگ و جامعه، بصورت آزاد بهره بسیار بردیم.

فهرست

- چکیده ۶
- مقدمه ۸
- روش شناسی ۱۱
- بیان مسأله ۱۴
- مطالعات تجربی (پیشینه اجرایی تحقیق داخلی و خارجی)..... ۱۹
- پیشینه خارجی ۲۲
- ترسیم وضعیت دانشگاه در ایران ۲۶
- چالش اساسی سیستم دانشگاهی ایران ۳۱
- وضعیت پایان نامه‌ها ۳۴
- دلایل تقویت ارتباط و تعامل دانشگاه و صنعت ۳۹
- نقاط قوت دانشگاه ۴۰
- تقاضای دانشگاه‌ها ۴۱
- نقاط قوت صنعت ۴۲

۴۳	تقاضای بخش صنعت
۴۷	ضرورت و اهمیت برگزاری جشنواره
۴۹	جشنواره کاربردی امیرکبیر
۵۲	هدف
۵۵	محورهای جشنواره
۵۵	برنامه اجرایی
۵۷	دامنه برگزاری
۵۷	برگزارکنندگان اصلی
۵۷	ارکان همایش
۵۹	حامیان
۵۹	زمان برگزاری همایش
۵۹	مکان پیشنهادی برگزاری همایش
۵۹	مخاطبین همایش
۵۹	ویژگی‌های بارز انحصاری برگزاری همایش
۶۰	منابع و مأخذ

چکیده

نتایج مطالعات سومین همایش ملی تعامل صنعت و دانشگاه (اتاق البرز، ۱۳۹۴) و همچنین مطالعات میدانی بر اساس روش ارزیابی مشارکتی (PA) نشان داده است شکاف عمیقی بین اهداف، برنامه‌ها و محصولات دانشگاه با صنعت و جامعه وجود دارد. در این مطالعات مشخص شد که در حالیکه تمایل و انگیزه‌هایی در دو طرف این شکاف نهفته است و هر دو طرف هم می‌دانند با ایجاد ارتباط از یکدیگر منتفع می‌شوند ولی راهبرد مشخصی را دنبال نمی‌کنند. حاکمیت هم با تدوین سیاست‌های کلی برای سامان‌دهی به توسعه علمی و تحقیقاتی برای ایجاد ارتباط دو سویه این شکاف تلاش می‌کند در هر صورت بخش اعظم تحقیقات و پایان‌نامه‌ها به نقل از مسئولین وزارت علوم، تحقیقات و فناوری "رساله‌هایی که تقاضا محور بوده و همراه پروژه‌ای از بیرون دانشگاه باشند بسیار پایین است. شاید زیر یک درصد یا یک درصد." این یعنی ائتلاف منابع و سرمایه عظیم مادی و انسانی. بر اساس یافته‌های این تحقیق مشخص شد به دلیل عدم فعالیت نهادهای پایدار و کارآمد، ارتباط سیستمی و نظام یافته بین پایان‌نامه‌ها و تقاضا برای این طرح‌ها شکل نگرفته است.

بر اساس نتایج مطالعات، لازم است نهادسازی انجام پذیرفته و میدان حضور و ظهور پایان‌نامه‌ها و طرح‌ها، برای کاربردی شدن در صنعت و جامعه طراحی و ایجاد گردد و باید طرحی نو در انداخت و تقاضاهای جامعه و صنعت را به دانشگاه

شناساند. لذا طرح جشنواره ملی طرح‌ها و پایان‌نامه‌های کاربردی و کارفرمایی با هدف پلی ارتباطی، که این شکاف را به هم متصل کند، طراحی شده است و در همین راستا در طول سه سال در اتاق فکر ارتباط صنعت و دانشگاه و با حضور نماینده‌های هر دو طرف، در چندین جلسه هم‌اندیشی مورد بحث قرار گرفته است. بر اساس نتایج این مطالعه، این جشنواره می‌تواند نقش یک نهاد و ساختار را به عهده داشته باشد. این مطالعه یک طرح پژوهشی صرف نیست در واقع کاربردی کردن پژوهش‌های دامنه‌دار دیگر است و در حقیقت یک طرح توجیهی است برای اجرای دستاوردهای پژوهشی.

کلید واژه: دانشگاه، صنعت، پایان‌نامه کاربردی، پایان‌نامه کارفرمایی.

کاربردی: منظور آن است که هر طرح و پایان‌نامه می‌بایست در خارج از محل تهیه، کاربرد روشن برای مؤسسه حقیقی و حقوقی داشته و دقیقاً در طول کار علمی و پژوهشی در تعامل و ارتباط مستقیم باشد. خود محقق و دانشجو تقاضای همکاری را، راسماً به مؤسسه و بنگاه ارائه نماید و تقاضای همکاری نماید یا تقاضای بازار را شناسایی، توانمندی خود عرضه نماید در هر صورت کاربرد آن مشخص می‌شود.

کارفرمایی: منظور از کارفرمایی این است بسیاری از مؤسسات و بنگاه‌ها و دستگاه‌ها، نیازها و ضرورت‌های خود را به صورت رسمی و غیر رسمی اعلام می‌نمایند و حاضرند در قبال یک کار علمی و پژوهشی هزینه‌های لازم را پرداخت نمایند.

مقدمه

مطالعات سومین همایش ملی تعامل صنعت و دانشگاه (اتاق البرز، سال ۱۳۹۴) و همچنین مطالعات پیشین و جلسات هم‌اندیشی اتاق فکر ارتباط صنعت و دانشگاه اتاق البرز که بر اساس روش ارزیابی مشارکتی (PA)^۱ انجام شده است، نشان داده است شکاف عمیق اهداف و برنامه‌ها و فقدان گفت‌وگو مشترک بین دانشگاه و صنعت موجب شده است که از ظرفیت‌های یکدیگر بی‌بهره بمانند در حالی که هر دو طرف اعتقاد دارند، هم صنعت و هم دانشگاه از ارتباط با یکدیگر منتفع می‌گردند و از طرفی هم هریک به‌تنهایی از انگیزه‌هایی برای ایجاد ارتباط با یکدیگر برخوردار هستند ولی به علت نبود بستری مناسب و فراگیر و ساختار نهادی، از قابلیت‌ها و توانمندی‌های همدیگر بی‌بهره مانده‌اند. هرچند در طول دهه اخیر اتخاذ سیاست‌های راهبردی در سطح کلان و اجرای برنامه‌های مختلف، از طرف نهادهای علمی یا صنعتی و صرف هزینه‌های بسیار هنگفتی در افزایش سرمایه علمی کشور در دانشگاه و مراکز تحقیقاتی صورت می‌گیرد که متأسفانه تولیدات آن با کمترین سطح کاربرد در توسعه صنایع و جامعه در کتابخانه‌های دانشگاه‌ها و مراکز علمی نگهداری می‌شود و از طرف دیگر صنایع کشور بعد از سالها فعالیت به دلیل پایین بودن دانش کاربردی توان رقابت در بازارهای بین‌المللی را نداشته و معمولاً با الگوگیری از صنایع مشابه خارجی نیاز به دانش خود را به صورت دست دوم و یا مهندسی مجدد و یا خرید فن‌آوری از خارج از کشور تأمین می‌کنند که

¹ Participatory Evaluation

منجر به کاهش توان رقابتی این بخش می‌گردد. با توجه به این بی‌اطلاعاتی از یکدیگر و نداشتن تعامل مؤثر، هرگز بازار عرضه و تقاضای دانش و فن‌آوری در اقتصاد داخلی کشور شکل نگرفت و این شکاف همچنان عمیق باقی‌مانده است. بر اساس اصول علم اقتصاد، زمانی اتلاف منابع در یک بازار به حداقل ممکن خواهد رسید که بین عرضه و تقاضا هیچ شکافی وجود نداشته باشد و از طرفی بدیهی است وجود اطلاعات و مبادله‌ی اطلاعات بین عرضه و تقاضا در بازار هر محصول یا خدمات، یکی از شرایط اصلی رسیدن به تعادل در بازار است در واقع برای کاهش شکاف بین بخش صنعت و دانشگاه ضروری است که بازارهای علم و دانش و تعاملات و معاملات و مبادلات شکل گرفته شود تا مکانیزم بازار در تخصیص بهینه این محصول به صورت صحیح عمل نماید. با در نظر گرفتن مطالعات صورت گرفته در حوزه ارتباط دانشگاه و صنعت و همچنین با بررسی مسائل اساسی در بروز شکاف موجود بین این دو حوزه، راه‌کارهای اجرایی کاربردی کردن دانش تولیدی در مراکز علمی کشور (عرضه) بکار بردن دانش و فن‌آوری بر اساس نیازهای تغییر و توسعه (تقاضا)، تنها راه، کاهش شکاف بین صنعت و دانشگاه ایجاد کانال ارتباط خواهد بود. (نجاحی، ۱۳۹۴)

لذا اتاق بازرگانی با عنایت تحقیقات سومین همایش ملی تعامل صنعت و دانشگاه، درصدد بر آمد با همکاری همه‌جانبه جهاد دانشگاهی و همه‌ی ذی‌نفعان (صنعت-دانشگاه-مراکز تحقیقاتی-جامعه و دولت) راهبرد کاربردی کردن و کارفرمایی کردن طرح‌های تحقیقاتی و پایان‌نامه‌های دانشجویی و پروژه‌های پژوهشی را با

جشنواره ملی طرح ها و پایان نامه های کاربردی و کارفرمایی امیرکبیر

اولویت نیاز محور بودن در جهت بهبود محیط کسب و کار با ایجاد یک جشنواره ملی فراگیر در دستور کار قرار داد.

روش شناسی

در طرح حاضر از روش ارزیابی مشارکتی (PA) استفاده شده است در واقع این مطالعه از کتاب‌ها و مقالات و چند طرح عملیاتی استخراج شده است و صرفاً طرح پژوهشی نیست در واقع کاربردی کردن پژوهش‌های دامنه دار دیگر است. یک طرح توجیهی برای اجرای دستاوردهای پژوهشی در حوزه ارتباطات و تعاملات صنعت و دانشگاه است.

روش تحقیق در این پروژه با طراحی سوال و به آزمون گذاشتن پاسخ در بین صاحب نظران و جلسات هم‌اندیشی به یافتن راهبرد قابل اجرا در ۵ گام به شرح ذیل اقدام شده است:

گام نخست: مطالعات کتابخانه‌ای و تحقیقات پیشین در ارتباط صنعت و دانشگاه، مورد بررسی قرار گرفت که منجر به تدوین یک سوال اساسی شد: علت‌ها و دلایل شکاف بین صنعت و دانشگاه چیست؟

گام دوم: با مصاحبه فردی و گروهی و نشست‌هایی با دو طرف صنعت و دانشگاه انجام شد: چگونه می‌شود بین صنعت و دانشگاه ارتباط ایجاد کرد یا اینکه چه کار باید انجام داد (تا به حال انجام نشد) تا ضعف و قوت این دو سوی شکاف با هم مرتبط کرد؟

گام سوم: موضوع در اتاق فکر ارتباط صنعت و دانشگاه با حضور و مشارکت صاحب نظران دو طرف در هم اندیشی موضوع "چه باید کرد" به بحث گذاشته شد نهایتاً به این پاسخ منجر شد که باید نهاد سازی کرد. در نهایت به یک ساختار جشنواره با عنوان طرح فوق الذکر، توافق گردید.

گام چهارم: نتایج تحقیقات از نگاه طرح کاربردی و طرح توجیهی (موجه کردن موضوع) با رویکرد جشنواره ای در فرمت طرح جشنواره پیاده سازی شد در اصل این طرح کاربردی است بر اساس نیاز و ضرورت خاص خود ارائه شده است. در واقع طرح راهبردی است در پاسخ به چند سوال ذیل می باشد:

۱- تقاضا و قوت و ضعف دانشگاه که منجر به این شکاف در ارتباطات و تعاملات شد، چیست؟

۲- کدام راه نزدیکترین و بهترین و کم هزینه ترین است؟

۳- در کم کردن این فاصله ها چه باید کرد؟

۴- هر کدام از طرفین چه منافی را منتفع می شوند؟

۵- جامعه از این ارتباط چگونه منتفع خواهد شد؟

۶- چگونه از این سرمایه انسانی، اجتماعی و اقتصادی که در حال اتلاف است، جلوگیری کنیم؟

گام پنجم: امکان سنجی برای عملیاتی و اجرایی شدن طرح، به این نتیجه منجر شد جهاد دانشگاهی البرز و اتاق البرز با هم تفاهم کردند که به عنوان یک کار مشترک اجرا کنند و در پی آن سیستم اجرایی با همکاری همه ذینفعان طراحی شد. علت انتخاب این دو نهاد در ساختار اجرایی برای طیف دانشگاه، جهاد - دانشگاهی، طیف صنعت، اتاق بازرگانی به خاطر ارتباط گسترده این دو نهاد در سراسر کشور با تقبل مسئولیت انتخاب شده اند.

بیان مسئله

دانشگاه چنانکه از نامش برمی آید هم مکان دانش است هم نهاد دانش. در حقیقت پویایی های رشد و توسعه در زمینه های اقتصادی، اجتماعی، معرفتی، فرهنگی، سیاسی و مدیریتی جامعه را تأمین می کند درحالیکه در کشور ما با ناکارآمدی و بی ثمربخشی مواجه شده است به قول سراج زاده (جامعه شناس) "سال هاست که نظام آموزش عالی در ایران با کژکارکردهایی رو برو است. به عبارت دیگر به خوبی از عهده ایفای کارکردهای اصلی خود یا ماموریت هایی که معمولاً برای این نهاد تعریف می شود بر نیامده است، کارکردهای اصلی دانشگاه، آموزش و پژوهش است. در عین حال مانند هر نهاد دیگر اجتماعی ماموریت جامعه پذیری یا درونی کردن ارزش های اجتماعی هم از کارکردهای مهم آموزش عالی است. همه این کارکردها برای جامعه است. یعنی دانشگاه به عنوان یک نهاد اجتماعی این کارکردها را باید ایفا کند تا نیازهای خاصی از نظام اجتماعی را تأمین کند و از این رو دانشگاه برای جامعه و در خدمت نیازهای جامعه است، اما آنچه در آموزش عالی ایران رخ داده است، گسست این رابطه و ناکارآمدی دانشگاه در ایفای کارکردهای تعریف شده برای آن و تأمین نیازهای آموزش، پژوهشی و جامعه پذیری است." (سراج زاده، ۱۳۹۶ص ۱۲) رسالت بسیار اساسی نظام آموزشی در فراهم کردن شرایطی است که در آن نیروهای تحصیل کرده بتوانند از دانش، نگرش و توانایی هایی برخوردار شوند که با نیازها و شرایط متغییر و نوین اقتصادی، صنعتی و بازار مشاغل فردا متناسب و هماهنگ باشد. (عزیزی ۱۳۹۶ ص ۱۵) اما نیم نگاهی

به رویه‌ها و روندهای فعلی دانشگاه در ایران نشان می‌دهد که این رویه‌ها و روندها چندان هم در مسیر تولید علم و در افکندن بنیان‌های فکری و علمی نبوده و دانشگاه به میدان رقابتی در جهت کسب مدرک برای دانشجویان و کسب نشان دانشگاهی برای استادان و کسب سود و برند برای مدیران آن تبدیل شده است. و به گونه‌ای که انواع آسیب‌های علمی، پژوهشی و حتی اخلاقی دامن‌گیر آن شده است. (تاج‌الدین، ۱۳۹۶ ص ۱۰) از جمله این انحراف از کارکردها می‌توان به مقاله محوری و سرقت علمی و کتاب‌سازی و پایان‌نامه‌فروشی و مقاله‌های دزدی نام برد. از طرفی موقعیت علم در دانشگاه‌های ما ربطی به وضعیت ناکام آن در دنیای بیرون ندارد. سایه‌های سنگین قلعه‌های دانشگاه نمایانگر چیزی هستند، با بی‌تفاوتی به مسائل پیرامونی جامعه و اقتصاد و فرهنگ و سیاست به خود مشغول است. یکی از عناصر کلیدی در پیوند دانش علمی، کاربردهای آن به منظور تحقق پیشرفت‌های اقتصادی محسوب می‌شود. (عزیزی ۱۳۹۶ ص ۱۶)

دانشگاه به عنوان نهادی است کارکرد یک مبدل را دارد تا در فرایند عملی از دانشجو، محصول مطلوب و کارآمد جامعه را تامین و تضمین نماید. عمل سیستم دانشگاه یک عمل تبدیلی است یعنی ورودی‌هایی با کمیت و کیفیت خاص را به خروجی‌هایی با کمیت و کیفیت خاص (فارغ‌التحصیل با سطح علمی بالا، فارغ‌التحصیل با سطح علمی پایین، خدمات‌کارا، اطلاعات زیاد یا کم، با کیفیت بالا یا پایین...) تبدیل می‌کند. این تبدیل در طی فرایندی صورت می‌گیرد. کل فرایند در راستای اهداف خاصی قراردارند. به بیان دیگر کارایی بیرونی (کمی و کیفی)

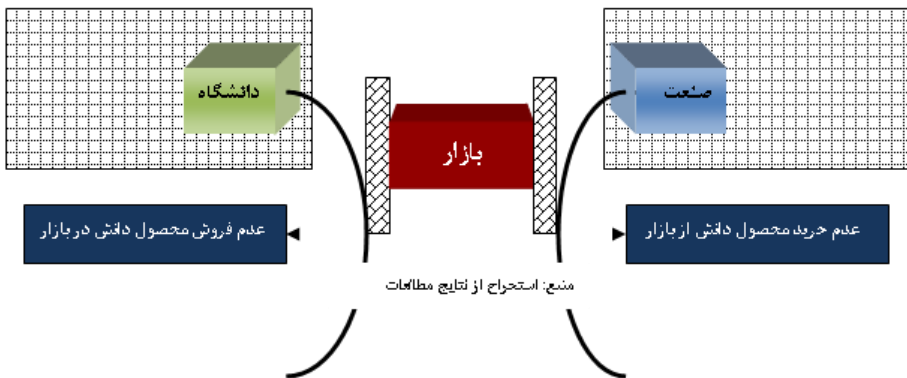
یک دانشگاه (یا سیستم آموزش عالی) با چگونگی سازگاری آن با تقاضاهای گوناگون (مثلا نیاز جامعه به مهارت های گوناگون) و تحول سیستم اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی سنجیده خواهد شد. (یمنی ۱۳۹۶ ص ۲۲۵ الی ۲۱۳) از طرفی هم نظام توسعه فناوری، یک سیستم اجتماعی، فنی و اقتصادی است و مانند هر سیستم دیگر دارای مؤلفه های ورودی، منابع، فرایند، خروجی، بازخورد و کنترل هست. سه عنصر مهم این سیستم، دانشگاه، بنگاه (صنعت) و دولت هستند که هم وظایف و مأموریت هریک از این سه نهاد در طول قرن ها تحول پیدا کرده و هم روند ارتباط بین آن ها مسیر تکاملی را پیموده است از آنجایی که ایجاد و استحکام این رابطه و به تبع آن نتایج مثبتی که در پی دارد در کشورهای توسعه یافته و صنعتی به اثبات رسیده است لذا دولت ها همواره به دنبال ایجاد و یا تقویت این ارتباط بوده اند. دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی از دو طریق به طور کارآمدی در بازسازی و توسعه موفقیت آمیز اقتصادی در بسیاری از جوامع توسعه یافته مشارکت کرده اند:

نخست، تربیت نیروی انسانی با کیفیت از نظر علمی و فنی و به تعداد لازم، دوم ایجاد محیط و شرایط تحقیق و توسعه که پیشرفت پایداری را در توسعه صنعتی امکان پذیر می سازد. به زعم دورکیم برای داشتن ایده ای نسبتا دقیق و صریح از یک علم، بایستی آن را در عمل بکار برد و با آن زندگی کرد (قانعی راد ۱۳۸۵ ص ۳۵). ساختار اقتصادی جوامع به شدت در حال تغییر است و نیاز به مهارت ها، توانایی ها و قابلیت های نوین را افزایش می دهد؛ بنابراین بسیار مهم به نظر

می‌رسد که سیاست‌گذاران ارشد، تحولات و تغییرات اقتصادی و صنعتی را درک و روشن کنند چگونه می‌توان نظام آموزش عالی را با این شرایط نوین تطبیق داد. توجه به این امر تا اندازه زیادی در کاهش نگرانی‌ها در مورد بیکاری وسیع فارغ‌التحصیلان موثر است. به همین دلیل، به منظور پاسخ‌گویی به تقاضای بازار کار برای نیروی کار ماهر و کارآمد، همه کشورها توجه خاصی را به آموزش عالی معطوف داشته‌اند. (وودهاال، ۱۹۹۲: ۱۷۷ - ۹۳). به نقل از (عزیزی ۱۳۹۶ص ۱۶) در پاسخ به این پرسش که نظام آموزش عالی چگونه دانشجویان را برای زندگی و کار در این دنیای متغیر آماده می‌سازد، شاید بتوان گفت اطلاع روز آمد برنامه ریزان آموزشی از کم کیف تحولات سایر نهادهای اجتماعی و اقتصادی در تناسب هر چه بیشتر این آماده سازی و فراهم کردن تمهیدات لازم برای انطباق بازده این نظام با آن، بسیار تاثیرگذار است. (همان منبع، ص ۱۷) داشتن اطلاع روزآمد، نیازمند داشتن ارتباط و تعامل پایدار و مستمر و گفتمان است. گفتمان روابط را نزدیکتر می‌کند به شرط آنکه با هم گفتگو کنند. گفتمان، آشکار کردن صادقانه و متقابل نگرش‌ها و نیازها و تقاضاها به یکدیگر است. ولی متأسفانه در دو سوی این شکاف گفتگوی و هم‌نوایی صورت نمی‌پذیرد. در همین راستا برنامه‌های آموزشی و پژوهشی به خصوص پایان‌نامه‌های دانشجویی بدون در نظر گرفتن نیاز و تقاضای جامعه و صنعت، طراحی و تدوین می‌شوند.

بر این اساس، طرح برگزاری جشنواره طرح‌ها و پایان‌نامه‌های کاربردی و کارفرمایی (ویژه دانشجویان و نخبگان علمی و استادان دانشگاه‌ها و مؤسسات و مراکز تحقیقاتی) با نگاهی به سه عامل دانشگاه، صنعت، ارتباط و تعاملات (مدیریت هماهنگی دو نهاد) به‌عنوان عوامل تعیین‌کننده و ایجاد سازوکار مناسب ارتباط این سه پرداخته شده است و در حقیقت به دنبال یافتن کانال ارتباطی بین این دو حوزه هست. وجود کانال ارتباطی با تأکید بر تجارب دهه‌های گذشته می‌تواند دانشگاه و صنعت را به هم نزدیک نماید.

شکل ۱: شکاف در بازار علم و دانش

مطالعات تجربی (پیشینه اجرایی تحقیق داخلی و خارجی)

تأثیر فزاینده علم و فناوری بر اقتصاد، موجب شده است که بسیاری از دولت‌ها، علاوه بر اقدامات معمول درزمینه‌ی حمایت از توسعه علم و فناوری، به سازوکارهای جدی‌تر و اثربخش‌تری نیز روی‌آورند، سازوکارهایی نظیر شبکه‌سازی میان نهادهای دانشگاه و صنعت و توجه به دانش‌های میان‌رشته‌ای، تقویت همکاری‌های بین مراکز علمی و تحقیقاتی و بخش‌های صنعتی، تحرک و جابجایی اندیشمندان بین دانشگاه و صنعت، تضمین حقوق مالکیت فکری و حمایت از سرمایه‌گذاران خطرپذیر، ایجاد مراکز تجاری‌سازی فناوری، ایجاد کریدورها و پارک‌ها و مراکز رشد علم و فناوری، تقویت شرکت‌های کوچک و متوسط و ایجاد شرکت‌های دانش‌بنیان و برخاسته از دانشگاه‌ها و نهادهای پژوهشی و ایجاد توسعه مراکز تحقیقاتی مشترک و دانشگاه‌های کارآفرین که موفقیت تمامی این برنامه‌ها و اقدام‌ها، منوط به پیدایش و تداوم ارتباط و تعامل اثربخش و همکاری‌های متقابل میان نهادهای دانشگاه و صنعت خواهد بود. در کشور ما پس از تصویب برنامه‌های توسعه و همچنین سند چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور^۲، اهتمام

^۲ دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت در اواخر سال ۱۳۸۱ مجموعه‌ای تحت عنوان (سیاست‌های کلی برای رشد و توسعه فناوری در کشور) منتشر کرده است و نیز مجموعه دیگری تحت عنوان "سیاست‌های کلی برای ساماندهی به توسعه علمی و تحقیقاتی" که در زیر عینا آمده است:

سیاست‌های کلی برای رشد و توسعه فناوری کشور: تعیین اولویتها در توسعه فناوری بر اساس نیازها- مزیت‌ها و ظرفیت‌های کشور با هدف جبران عقب‌ماندگی علمی - ارتقای سهم ایران در

بیشتری به این موضوع شده است. اما هنوز به طور مناسب مجرای ارتباطی سازمان یافته ای ایجاد نشده است. کمبود نهادهای حامی تحقیقات، بنیاد های علمی اعم از دولتی یا خصوصی، موقوفه های علمی همگی ناشی از کمبود سرمایه - گذاری در تحقیق و توسعه است همین باعث می شود نتوان از استعداد های جوان به نحو شایسته حمایت کرد یا امکان حفظ آنها را در نظام آموزش عالی کشور ایجاد کرد. دفع این استعداد ها از ایران و جذب آنها توسط کشورهای است که متوجه اهمیت علوم و فناوری هستند. توجه کنید که در آمریکا تنها ۲۲۰۰ موقوفه علمی وجود دارد که هر یک به نحوی از علوم و فناوری و استعدادها حمایت می کنند. (منصوری ۱۳۸۹ ص ۱۲۷ و ۱۲۸).

نتایج تحقیقات انجام شده در این زمینه، حاکی از آن است در کشور ما نیز طی سالهای گذشته طرح ها و اقدامات زیادی ارائه و انجام شده است که هیچ کدام از

فناوری های جهانی - تولید دانش و کسب ثروت از طریق: تحکیم پیوند میان نیازهای اساسی در بخش های صنعتی- کشاورزی- دفاعی و با آموزش- تحقیق و فناوری.

سیاست های کلی برای سامان دهی به توسعه علمی و تحقیقاتی: ایجاد تعامل پایدار و منسجم میان بازار کار و صنعت با آموزش و تحقیق از طریق برگزاری پیوند مناسب میان دانشگاه ها و مراکز علمی تحقیقاتی با نیازمندی های واقعی جامعه و تحکیم ارتباط میان اشتغال، تولید، تحقیق و آموزش با هدف کاربردی ساختن تحصیل علم و افزایش نظام آموزش عالی.

تعیین اولویتها در رشد علمی و توسعه فناوری بر اساس نیازها - مزیت ها و ظرفیت های کشور با هدف جبران عقب ماندگی علمی، ارتقای سهم ایران در فناوری جهانی - تولید دانش و کسب ثروت.

(منصوری ۱۳۸۹ ص ۱۵۹-۱۵۴). جالب این است فهم اساسی در سیاست وجود دارد ولی در عمل نهاد متولی مشخص نیست.

آن‌ها چندان اثربخش نبوده‌اند که از آن جمله می‌توان به طرح کاد یا طرح کار و دانش که طرح و پروژه‌ای در نظام قدیم آموزشی بود که در دهه ۱۳۶۰ و اوایل دهه ۱۳۷۰ در دبیرستان‌های کشور اجرا می‌شد که طی آن دانش‌آموزان دبیرستانی در هر هفته یک روز را برای کارورزی در یکی از مراکز صنعتی و آموزشی طی می‌کردند. همچنین طرح کاراد از دیگر برنامه‌های نظام آموزشی بوده که هدف آن توسعه کارآفرینی در دانشگاه‌ها است. ایجاد دفتر ارتباط با صنعت و جامعه، پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد، مؤسسات تحقیقاتی از دیگر راهکارهای نظام آموزشی بوده و از طرفی ایجاد ساختار ارتباط صنعت و دانشگاه در اتاق ایران می‌توان به آن‌ها اشاره نمود.

مطالعات تجارب چند سال گذشته نشان می‌دهد که تا به امروز در کشور یک کانال ارتباطی دائم و پایدار که بتواند مجرای مناسبی برای دریافت ایده‌ها و الگوهای کاربردی و مؤثر و انتقال آن‌ها به صنایع به‌منظور تولید و تجاری‌سازی باشد صورت نگرفته است. این عرضه و تقاضا و بازار شکل یافته خودگردان بوده دیگر نیازی به جامعه و اقتصاد به عنوان طرف تقاضا ندارد و ماموریت و رسالتی برای خودش نمی‌یابد در چنین شرایطی امکان فساد سیستمی و پایان‌نامه‌فروشی و سرقت ادبی و علمی رواج می‌یابد. (نجاحی، ۱۳۹۴)

پیشینه خارجی: مراکز عالی تحقیقات دانشگاه - صنعت. برگرفته

از (یمنی ۱۳۹۶ ص ۳۰۵ تا ۳۰۷)

در امریکا در کنار مراکز فناوری، برخی از دانشگاه‌ها مراکزی راه اندازی کرده‌اند که هدف آنها تسهیل ایجاد ارتباط بین گروه‌های کارشناسی در یک یا چند دانشگاه در یک زمینه صنعتی از طریق تدریس و یا تحقیق است. در سال ۱۹۷۰ بنیاد ملی علوم شروع به تحقیقات بین دانشگاه و صنعت کرد. اولین مرکز تحقیقات از این نوع در سال ۱۹۷۳ تحت نظر بنیاد ملی علوم، علوم در (میت) و شرکت (میتره) به وجود آمد. در کانادا دانشگاه اونتاریو در اواخر دهه ۷۰ با اهداف زیر مراکز عالی تحقیقات دانشگاه و صنعت ایجاد کرد:

- ترغیب و تشویق به تحقیقات علمی پیشرفته

- تربیت پژوهشگران با شهرت جهانی

- تسهیل انتقال تکنولوژی جدید و توزیع آنها در بخش صنعت.

در فرانسه در دهه ۸۰ رابطه دانشگاه با صنعت تحول پیدا کرد. هر دانشگاهی به ابتکار خود این ارتباط را ایجاد می‌کند. دانشگاه مونپلیه در سال ۱۹۸۷ رسالت‌های ارتباط با صنعت خود را پی‌ریزی کرد. گی شاساین استاد دانشگاه و رئیس دفتر ارتباط صنعت با دانشگاه مونپلیه معتقد است (برای یک کارخانه دار آنچه مهم است این است که توانایی شنود مشکلات و حل آنها وجود داشته باشد. در

ارتباط بین دانشگاه و صنعت تنها کیفیت‌های علمی کافی نیست، در کنار آن یک قابلیت آمادگی، یک قابلیت شنود و یک قابلیت پاسخ به جزئیات لازم است.

یکی از خصوصیات این دانشگاه‌ها ارتباط نزدیک آن‌ها با مؤسسات خارج از دانشگاه است. دانشگاه پیشرفت خود را از طریق حضور خود در بیرون از دانشگاه دنبال می‌کند و از این طریق به انتقال تکنولوژی دست می‌یابد. واژه انتقال تکنولوژی، در راستای همکاری موثر و ثمر بخش دانشگاه و صنعت می‌تواند یک جریان مداوم شناخت از افکار جدید را ایجاد کند و تنها یک انتقال مستمر، به ایجاد یک تکنولوژی منجر می‌شود.

درکانادا، انتقال تکنولوژی درجهت ارتباط بین صنعت و دانشگاه به عنوان عنصر مهم در توسعه اقتصادی قلمداد می‌شود. این عنصر فهم مشترک و ایجاد روابط سازنده بین آموزش عالی و صنعت را ایجاد می‌کند (همان).

این ارتباط به ایجاد پارک‌های علمی یا تکنولوژی منجر شده است. در اینجا شاهد شکل نهادینه شده ارتباط بین دانشگاه‌ها و صنعت هستیم که مانوئل کرسپو بدین صورت تعریف می‌کند: (فرایند هنجاری کردن روابط بین دانشگاه و صنعت؛ برای این کار دفاتر رابط، بازننگری در رسالت دانشگاه، به کارگیری قراردادهای استاندارد شده، کمک به توسعه، نوآوری و کسب تاییدیه علمی دانشگاه و ارائه رویکردهای مربوط به روابط عمومی از ضروریات است). (کرسپو، ۱۹۹۶)

برای کرسپو سه رسالت عمده دانشگاه عبارتند از: ماموریت آموزش، ماموریت تحقیق و ماموریت توسعه اقتصادی. این چنین دفاتری در دیگر دانشگاه های فرانسه از قبیل لیون، پاریس و تولوز... به وجود آمده است.

در بررسی عوامل گرایش ها دانشگاه های فرانسه به ارتباط با صنعت سه دسته عوامل قابل توجه اند: (کرسپو.م. ۱۹۹۵: ۹)

۱- عوامل اقتصادی

- سازگاری آموزش با ضرورت های بنگاه ها؛
- مساعدسازی جذب جوانان در بنگاه ها؛
- آموزش برای جوانان برای سازگاری بیشتر با تغییرات صنعتی و تکنولوژی؛
- کمک به توسعه اقتصادی صنایع

۲- عوامل ارتباطی

- تغییر در تصوراتی که صنعت و دانشگاه از یکدیگر دارند؛
- شناسایی بهتر یکدیگر؛
- تقسیم بهتر مسئولیت ها در بین جوانان آموزش دیده؛
- ایجاد انگیزه در جوانان برای شناخت دنیای صنعت و علم.

۳- عوامل آموزشی

- برنامه ریزی دوره های آموزشی با همکاری صنایع؛

- شایستگی ارزشیابی حرفه ای؛

- استفاده از مواد و دانش عملی صنایع و موسسات؛

به این ترتیب ملاحظه می شود ارتباط دانشگاه باصنعت صرفاً برای درآمدزایی دانشگاه های صورت نمی گیرد، بلکه به صورت یک رابطه دیالتیک بین دانشگاه-صنعت، دانشگاه در جستجوی ارزشیابی خود از طریق قابلیت کاربرد تولیدات علمی خود است، درعین حال، مسئولیت جذب فارغ التحصیلان خود در دنیای کار را مدنظر قرار می دهد و نیز با توجه به پس خوراند بنگاه ها، برنامه ریزی های درسی و توسعه ای خود را نیز تصحیح، تنظیم و یا تغییر می دهد. (یمنی ۱۳۹۶ ص ۳۰۵ تا

۳۰۷)

ترسیم وضعیت دانشگاه در ایران

در طول سال‌های بعد از انقلاب، دانشگاه به لحاظ تعداد و حجم تغییرات محسوسی داشته است. اگر به سالهای ۱۳۵۰ برگردیم در ایران حدود ۱۳ دانشگاه وجود داشت، این تعداد در سال‌های پایانی دهه ۱۳۶۰ یعنی در سال ۱۳۶۷، با رشدی قابل توجه به ۲۰۸ دانشگاه رسید. پس از آن نیز سیاست گسترش دانشگاه‌ها در شکل‌های مختلفی مانند پیام‌نور، علمی‌کاربردی، غیرانتفاعی و شعبه‌های دانشگاه‌های آزاد در پیش گرفته شد و در نتیجه تعداد دانشگاه‌ها در سال ۱۳۹۴ به ۲۸۰۰ مورد رسید.

در کنار تحول عظیم کمیت دانشگاه‌ها، همین تحول عظیم را در تعداد دانشجویان داشته‌ایم. به عبارتی تعداد دانشجویان دانشگاه‌های ایران در سال ۱۳۶۷ حدود ۳۴۹۸۴۸ نفر بوده است، در حالی که تا سال ۱۳۹۴ بیش از ۴۸۰۰۰۰۰ دانشجویان داشته‌ایم. تحول در مدیریت دانشگاه‌ها چه به لحاظ افزایش تعداد آنها و چه به لحاظ تعداد دانشجویان تغییراتی را در کیفیت مادی دانشگاه ایجاد کرد، نخست اینکه شکل استادان را بیشتر به استادان پاره وقت سوق داد و دوم اینکه حجم بیشتری از دانشجویان را از آموزش عالی رایگان به سمت آموزش عالی پولی کشاند، به گونه‌ای که بیش از ۸۰ درصد دانشجویان ما در حال حاضر شهریه می‌پردازند. (کاظمی و دیگران ۱۳۹۶ ص ۳۴۳)

هنگامی که از تکرر و تعداد دانشجوی سخنی گفته می‌شود برآستی منظور چیست؟

نخست اینکه نسل جدید دانشگاهیان، خود را با تکثر در اهداف برای ورود به دانشگاه نشان می‌دهد. نتایج پژوهش صدیقیان (۱۳۹۵) نشان می‌دهد که این انگیزه‌ها یکدست نبوده‌اند. امروز رفتن به دانشگاه بخشی از سرگرمی، دوری از کسالت و پیدا کردن شانس برای تغییر زندگی شده است و آموختن رشته مورد نظر تنها نیمی از اهداف ورود به دانشگاه را در بر می‌گیرد.

دوم اینکه برای نسل جدید، دانشگاه کارکردهای متفاوتی پیدا کرده است. در پژوهش سراج زاده و همکاران (۱۳۹۴) که در بین دانشجویان کل کشور اجرا شده است، از دانشجویان پرسیده شده که ورود به دانشگاه برای شما چه دستاوردهایی داشته است؟ طیف گسترده‌ای از پاسخ‌ها همانند دریافت احترام، افزایش منزلت و بالا رفتن اعتماد به نفس را ذکر کرده‌اند؛ این نگرش‌ها نشان می‌دهد که کارکردهای دانشگاه با زندگی روزمره کنونی دانشجویان گره خورده است. دانشگاه تنها طمع خام و وعده نسیه برای آینده نیست (پیدا کردن کار) بلکه چیزی است که فرد در زندگی روزمره اش می‌تواند در زمان حال خود، آن را لمس کند.

سومین مولفه‌ای که با کمک آن می‌توان ایده دانشگاه‌های جدید را توضیح داد، ایده ادامه تحصیل در دانشگاه است. ایده ادامه تحصیل به موج گسترده‌ای از دانشجویان و دانش‌آموختگان مربوط می‌شود که پیش از این دانشگاه را تجربه کرده‌اند و با علم به کاستی‌ها و ناتوانی‌های آن در ایجاد شغل همچنان مایل به ماندن در در دانشگاه هستند. بنابراین ایده ماندن در دانشگاه ایده جدید و ماندگاری شده است که بر اساس آن نه نفس ورود به دانشگاه بلکه نفس ماندن

در دانشگاه موضوعیت یافته است. برای مثال با وجود اینکه تنها ۳۲ درصد دانشجویان مطمئن هستند که با مدرک تحصیلی خود کار پیدا می‌کنند، ۶۳ درصد آنان گفته‌اند که مایل به ادامه تحصیل در مقطع بالاتر هستند (صدیقین، ۱۳۹۵)

بنابراین، پدیده تحصیل رابطه مبهم و پیچیده‌ای با اشتغال پیدا کرده است، از یک سو انگیزه ورود به دانشگاه صرفاً اشتغال نیست و از سوی دیگر گویا با وجود ناامیدی از فرصت‌های شغلی همچنان دانشگاه جزو معدود انتخاب‌ها و امیدهای دانشجویان برای یافتن کار است و به همین دلیل از عنوان (رابطه مبهم و پیچیده) استفاده کرده ایم تا نشان دهیم که این رابطه در مقایسه با گذشته پیچیده تر هم شده است (کاظمی و دیگران ۱۳۹۶ ص ۳۴۸-۳۴۷)

سؤال مهم این است که آیا کالایی شدن دانش، سرمایه‌ای شدن یا گرایش شدید به مدرک خوب است یا خیر؟ آیا با اهداف دانشگاه همخوانی دارد یا نه؟

در سمپوزیومی که در سال ۱۹۸۶ در داکا درباره برنامه ریزی بلندمدت آموزش عالی توسط دفتر منطقه ای یونسکو برای آسیا و اقیانوسیه تشکیل گردید، تعدادی از اهداف اساسی مطرح گردید که بین همه کشورهای منطقه مشترک به نظر می‌رسید:

- بارآوردن شهروندانی که از لحاظ اجتماعی مفید، مسئول و مستقل باشند و بخواهند و بتوانند در امور مربوط به توسعه کامل جامعه نقش فعال ایفا کنند.

- بارآوردن کارکنان ماهر برای مواجهه با نیاز به نیروی انسانی.
- تدارک تحصیل برای طیف وسیعی از انواع دانشجویان به منظور برآورد کردن تقاضای اجتماعی و خواسته‌های افراد و خانواده‌هایشان.
- ایجاد، حفظ و کاربرد دانش.
- انتقال و تغییر میراث فرهنگی و تشویق و توسعه فرهنگی و هنری.
- پرورش افرادی که تحلیل، مفهومی کردن و ارتباط ماهر بوده، بتوانند دانش و مهارت‌ها را در رشته‌های خاص به کار برند (معاونت هماهنگی وزارت فرهنگ و آموزش عالی، ۱۳۷۰: ۱۸). به نقل از (یمینی ۱۳۹۶ ص ۲۴۲)
- البته گفتنی است هدف آموزش عالی بسیار فراتر از آماده کردن دانشجویان برای بازار کار و مشاغل است؛ از این رو از آموزش عالی به عنوان عامل مولدی یاد می‌شود که در تقویت پتانسیل‌های انسانی و اجتماعی پیشرفت دانش و توسعه اجتماعی و اقتصادی نقش برجسته‌ای دارد مهم‌ترین مقاصد آموزش عالی در جوامع توسعه یافته عبارتند از:
 - تشویق افراد و کمک به آن‌ها تا قابلیت‌های خود را به بالاترین سطح توسعه دهند؛
 - کمک به افراد تا در طول زندگی هم برای رشد و رضامندی شخصی، هم برای مشارکت موثر در بازار کار و هم برای مشارکت سازنده در جامعه آموزش ببینند؛

- رشد دانش و معرفت؛

- کمک به کاربرد دانش و معرفت در راستای منافع اقتصاد و جامعه؛

- کمک به افراد تا یاد بگیرند خود را با نیازهای اقتصاد مبتنی بر دانایی در سطوح محلی، منطقه ای و ملی انطباق دهند؛

- مشارکت در جامعه دموکراتیک و مدنی و ارتقای صلح و تفاهم میان افراد و گروه‌های مختلف اجتماعی. (عزیزی ۱۳۹۶ص ۴۴)

عرضه

کالا

تقاضا

دانشگاه

دانش

دانشجو

بنگاه اقتصادی
دانش

مدرک

دانشجو
مدرک خواه

چالش اساسی سیستم دانشگاهی ایران

بر اساس مطالعه‌ای، سیزده چالش اساسی سیستم دانشگاهی ایران بر اساس آموزش و پژوهش موجود آنها به شرح ذیل می‌باشد: (یمنی ۱۳۹۶ ص ۳۳۱)

چالش	دانشگاه	استاد	دانشجو
محور قرار دادن یادگیری	ارزش گذاری به مدرک	گرایش به تدریس و توجه به محوریت نمره	محوریت نمره
پویا کردن فعالیت‌های کلاس و سازمان دانشگاه	مدیریت آیین‌نامه‌ای به صورت صوری	سازش با وضعیت	ضعف در مسئولیت پذیری
کار و همه‌جانبه‌نگری در مدیریت سیستم‌های آموزشی کشور	مترادف پنداری قالب محتوا: تدریس، آموزش، یادگیری	متعادل سازی خود با وضعیت شناختی دانشجو	ضعف در شناخت‌های پایه‌ای «آموزش و پژوهش»
سیاست گذاری و برنامه ریزی برای تحرک انگیزه‌ها در دانشگاه	فقدان سیاست‌های محرک برای ایجاد انگیزه	بی تفاوتی نسبی در خصوص فرایند یادگیری دانشجو	انگیزه پایین برای یادگیری
توسعه فرهنگ ارزشیابی	فقدان سیستم نظارتی و ارزشیابی پذیرش وضع موجود	توهم دانایی	خودباوری‌های کاذب

<p>تغییرات ساختاری در برنامه‌های آموزش سازماندهی آموزشی پژوهشی بین رشته‌ای</p>	<p>ساختار آموزشی مبتنی بر جدایی رشته‌های تحصیلی و فقدان سازماندهی بین رشته‌ای</p>	<p>تأویل گرایی شناختی توأم با تخصص گرایی</p>	<p>جزنگری و گسسته‌نگری در بررسی‌ها و پدیده‌ها</p>
<p>توجه و اصلاح رویه‌های انتخاب استاد و دانشجو</p>	<p>مدیریت غیر حرفه‌ای و ناآشنا با پویایی سیستم‌های دانشگاهی</p>	<p>فاصله دانش و اخلاق علمی</p>	<p>کمبود الگوهای مرتبط با تفکر علمی در دانشگاه‌ها (برای دانشجو)</p>
<p>توجه به درون و بیرون دانشگاه‌ها و مدیریت متنوع، بازنگری در سیاست‌های محرومیت زدایی وزارت علوم</p>	<p>شیوه‌های مدیریتی مرتبط با تشخیص فردی مدیران در دانشگاه</p>	<p>انباشتگی اعضای هیئت علمی با توانایی‌های بالا در برخی دانشگاه‌ها عموماً در دانشگاه‌های بزرگ</p>	<p>یکسان‌پنداری دانشگاه‌ها، گروه‌ها با هدف ورود به دانشگاه</p>
<p>برنامه‌ریزی دانشگاهی</p>	<p>گرایش جدی تمامی دانشگاه‌های کشور به تحصیلات تکمیلی کردن خود بدون توجه به کارآمدی دوره‌ها و امکانات خود</p>	<p>گرایش به «تکمیلی» شدن اعضای هیئت علمی به صورتی که گرایش به تدریس در دوره‌های تحصیلات تکمیلی وجود دارد. اشتغال به تدریس زیاد</p>	<p>هدف اصلی دانشجو تحصیل در دوره‌های بالاتر</p>

تولیدی کردن دانشگاه‌ها: علم، فناوری، خدمات	دانشگاه‌های غیر مولد	آموزش بدون تولید علم	خلاصه شدن فعالیت‌های درسی دانشجویان در جزوات و تقاضای کلاس
سازماندهی نهایی مناسب برای آموزش‌های دانشگاهی	استفاده نامناسب از امکانات فیزیکی و انسانی	پذیرش و تقویت از طریق تأیید ضمنی وضع موجود	نیمه‌وقت - پاره‌وقت بودن دانشجو در دوره‌های تکمیلی
تغییر در پنداشت‌های مدیران دانشگاهی در خصوص معنی دانشگاه در عصر حاضر	تأکید بر آموزش با توجه کمتر به تعامل آموزش و پژوهش	زندگی هیئت علمی دانشگاه تدریس	زندگی دانشجویی دانشگاه درس
معنی بخشی اجتماعی به دانشگاه	فاصله از جامعه	ضعف در پرورش تفکر انتقادی	مسئولیت‌پذیری پایین در خصوص جامعه

وضعیت پایان‌نامه‌ها

با گسترش دانشگاه‌ها و کثرت دانشجو (بخصوص در دوره‌های تحصیلات تکمیلی) و الزام تهیه پایان‌نامه در دوره ارشد و دکتری و از سوی دیگر نداشتن رویکرد حل مسائل جامعه و صنعت و تقاضامحور نبودن این دستاوردهای علمی و پژوهشی، کاربرد مشخصی برای پایان‌نامه‌ها مورد توجه جدی قرار نمی‌گیرد. چند سالی است رویداد شوم فساد علمی و پایان‌نامه‌فروشی و مقاله‌های دزدی جامعه علمی (همه‌آنهایی که دل در گرو پاسداشت کار علمی دارند) را تهدید می‌کند. اوایل سال تحصیلی ۹۴ تعدادی از استادان دانشگاه‌ها در نامه به رئیس‌جمهوری خواستار برخورد با جریان پایان‌نامه و مقاله‌فروشی در کشور شدند. شورای عالی انقلاب فرهنگی و رئیس‌جمهوری بر ضرورت برخورد لازم با جریان «پایان‌نامه‌فروشی» و نوشتن مقالات ISI در بازار نامتجانس علم و تحقیقات در کشور تأکید بسیار دارند. حالا با تأکید این شورا فصل جدیدی در مبارزه با پایان‌نامه‌فروشی و مقاله‌فروشی آغاز شده. اما مبارزه با هر پدیده نامیمونی نیازمند شناخت ریشه‌ها و دلایل بروز آن است.

محمدامین قانع‌راد، جامعه‌شناس و عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی، بی‌تعارف آن را «فساد آکادمیک» می‌نامد. (قانع‌راد، ۱۳۹۶)

مشروع و تخلف و تقلب در آثار علمی سرانجام به قانون در ۱۴ شهریور ۹۶ تبدیل شد ولی آثار بازدارندگی آن چندان مشهود نیست چون ریشه این رفتار در علت‌ها

و دلایل دیگری است از جمله پایان‌نامه و مقاله‌ها برای کاربرد و تقاضا برای بهره‌برداری تهیه نمی‌شود.

کرمی (استاد دانشگاه) متعقد است، وقتی شخصی مدرس دانشگاه است لازم است برای ترفیع و ارتقاء کتاب و مقاله داشته باشد. در صورت نداشتن شایستگی علمی و وجدان و اخلاق حرفه‌ای به خود اجازه می‌دهد از راه خطا به مقصد برسد. بنابراین دست به کتاب‌سازی، مقاله‌سازی و سرقت مطالب دیگران یا وادار سازی دانشجو به نوشتن چیزی (یا در واقع چه بسا سر هم کردن مطالب دیگران) به نام خود و استاد آن امتیاز می‌گیرد و درد ترفیع و ارتقای خود را به بدترین شکل درمان می‌کند.

کسانی هم استاد نشده در همان دوره دانشجویی برای پایان‌نامه یا رساله دست به تقلب می‌زنند. متأسفانه اراده جدی هم وجود ندارد که با شخصی که دکتری خود را با برداشت از اثر فرد دیگری می‌گیرد برخورد شود. بنابراین در کشوری که مدرک‌گرایی بسیار زیاد است این خطر وجود دارد که افراد با کتاب‌سازی، مقاله‌سازی و دزدی از مال دیگران به راحتی ترفیع پیدا کنند بنابراین به شدت باید جاهایی باشند که با آنها برخورد کنند. وقتی که در دیوار دانشگاهها اعلام می‌شود پول دهید ما برایتان رساله می‌نویسیم. از طرفی دیگر برخی از استادان راهنما و مشاور اصلاً پایان‌نامه را نمی‌خوانند دانشجو هم از دیگران کپی می‌کند و ارائه می‌دهد. (اکرمی، ۱۳۹۶ ص ۴۶۵)

برای مثال ما در جلوی دانشگاه های بزرگ مرتباً درباره مشاوره درباره رساله دکتری، پایان نامه کارشناسی ارشد یا مقاله آی. اس. آی تبلیغ می شود. به گونه علنی می گویند پول می گیریم و رساله و پایان نامه می نویسیم و هیچ مقامی نیست که با آنها برخورد کند. اینها در متن رویداد ناگواری در کشور اتفاق می افتد که همان مدرک گرایی و دامن زدن به رشد کمی افراد دارای مدارک آموزشی دانشگاهی است. دولت و ملت همه در کار تبلیغ آموزش عالی اند بی آنکه دغدغه جدی برای ارتقای سطح کیفی آموزش عالی در هر دو سوی عرضه کننده مدرک وجود داشته باشد یا نهاد مسئولی به این فاجعه توجه جدی داشته باشد. (همان ص ۴۶۴)

وحید احمدی معاون پژوهشی وزارت علوم درباره پایان نامه های دانشجویی گفته بود: «اصطلاح کاربردی یعنی تقاضامحور، درباره برخی از پروژه ها اعلام می شود که کاربردی اند؛ یعنی احتمال کاربردی بودن و تقاضامحور بودن آن وجود دارد و فقط نظری نیستند. پایان نامه ها و رساله هایی که به این صورت کاربردی هستند، حدود پنج تا ۱۰ درصد هستند، اما تعداد رساله هایی که تقاضامحور بوده و همراه با پروژه های از بیرون دانشگاه باشند، بسیار پایین است، شاید زیر یک درصد یا یک درصد.» (قانعی راد، ۱۳۹۶)

به گزارش روابط عمومی وزارت علوم، دکتر وحید احمدی معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم اظهار داشت: فرآیند هدفمندسازی پایان نامه های دانشجویی از دو

سال گذشته در وزارت علوم دنبال شده، و در سال جدید نیز این موضوع از برنامه های وزارت علوم بشمار می‌رود. معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم خاطر نشان کرد: در حال حاضر حدود یک میلیون دانشجوی تحصیلات تکمیلی در کشور وجود دارد که اگر برای این افراد پروژه های پژوهشی مشخص تعریف شود، قادر خواهیم بود به اولویت هدفمندسازی پایان نامه های دانشجویی دست یابیم. دکتر احمدی افزود: برای هدفمندسازی پایان نامه های دانشجویان ابزارهایی مانند ارتباط با صنعت، اولویت بندی نیازهای کشور و ایجاد شبکه ارتباطات داخلی نیاز است. در ادامه گفت: برای تحقق هدفمندسازی پایان نامه دانشجویی در مراکز صنعتی نیز در قالب ایجاد ارتباطات داخلی انگیزه لازم برای همکاری با دانشگاه های کشور ایجاد شده است. (۸ فروردین ۱۳۹۶ اخبار ستادی سایت وزارت علوم)

اوضاع مقاله نویسی و مقاله گرایی در دانشگاه ها هم چهره مطلوبی ندارد. چون بطور معمول برای جامعه و صنعت و یا بر اساس نیاز و تقاضایی خارج از دانشگاه و مراکز علمی تهیه نمی شود. مجله های علمی و معتبر science با چاپ گزارشی از شکل گیری بازار خرید و فروش پایان نامه و دلالتی مقالات به اصطلاح ISI در اکثر رشته ها، از نهادینه شدن جعل و تقلب و سرقت در پژوهش ها و پایان نامه های علمی در ایران، پرده برداشت. علی رغم خوشحالی و افتخار مسئولین کشور در رابطه با پیشرفت علمی و بلندپروازی از کسب رتبه ی ۲۲ ایران در تعداد مقالات تولیدی در جهان، عمدا یا سهوا از بی محتوایی مقالات، از جایگاه منفی رتبه ی ۱۶۱ در تعداد ارجاعات به مقالات و رتبه ۲ در تعداد مقالات ساقط شده از درجه ی

علمی به دلیل «سرقت علمی» مخفی نگه می‌دارند که حتی بدون دسترسی به چنین آماری، با مشاهدات حضوری یا خیابان گردی در اطراف دانشگاه‌های تهران، مواجهه با صوت و صدای پادوهای تهیه‌کنندگان و برچسب‌های تبلیغاتی با اسم و آدرس مشخص، فاجعه از پرده به درآمدن رفتار غیر اخلاقی این بازار، خودش روشنایی خورشید را دارد. البته این مجله بخاطر جایگاه جهانی عمق فاجعه را عالم تاب کرد.

دلایل تقویت ارتباط و تعامل دانشگاه و صنعت

از دلایل مهم ارتباط و تعامل دانشگاه و صنعت، توجه به نقش دانشگاه و مراکز علمی و تحقیقاتی در پیشبرد برنامه‌های اقتصادی به ویژه از نظر تامین نیروی انسانی مناسب بر اساس نیاز جامعه و صنعت می‌باشد و از سویی، تبدیل دانش و علم و فناوری که از محصولات دانشگاه محسوب می‌شود برای کاربرد در توسعه و تحول در جامعه بخصوص صنعت است. یک دلیل دیگر، کاهش شکاف میان دو سیستم آموزشی و اقتصادی است؛ بنابراین تلاش برای ایجاد پلی بین نظام آموزشی با نظام اقتصادی و جامعه، مرتبط ساختن آموزش به دنیای کار، حضور دانشجویان و دانش‌آموختگان در فعالیت‌های خارج از محل تحصیل مثل کارورزی و کارآموزی و همکاری در تقاضامحور شدن طرح‌ها و پایان‌نامه‌ها در جهت بهسازی صنعت می‌باشد. جنبه‌های دیگر ارتباط بین نظام دانشگاهی و بخش تجاری را میتوان ارائه رساله‌هایی در زمینه مسائل تجاری، امکان ادامه تحصیل در رشته‌های مربوط و مورد نظر بخش خصوصی و نیز امضای قرارداد‌های تحقیقاتی نام برد. شکل‌گیری فرایندی منطقی و اثربخش برای تضمین اینکه فارغ التحصیلان مدارس و دانشگاه‌ها برای اشتغال آینده‌شان آماده می‌شوند، نه چیزی است که بتوان در خلاء انجام داد و نه هیچکدام از طرف‌های درگیر (نظام آموزشی و بنگاه‌های اقتصادی و صنعتی) به تنهایی قادرند آن را محقق کنند امروزه در کشورهای صنعتی حضور یک نهاد دانشگاهی به عنوان یک قطب جاذبه و

حمایت برای حفظ و تجدید ساختار صنایع، یک اهرم اساسی به حساب می‌آید. که صنایع نمی‌توانند آن را از نظر دور نگه دارند. در اینجا مختصر و تیتروار به نقاط قوت و ضعف و فرصت‌های تعامل دانشگاه و صنعت اشاره می‌شود.

نقاط قوت دانشگاه (فرصت برای صنعت)

۱. داشتن امکانات مادی بالقوه
۲. داشتن گذشته فرهنگ علمی غنی
۳. داشتن استادان و محققان و صاحب نظران خبره
۴. داشتن امکان تربیت نیروی انسانی متخصص و ماهر و کارپذیر
۵. داشتن امکان انجام طرح‌های تحقیقاتی مناسب تقاضا
۶. داشتن امکان مناسب‌سازی آموزش‌های تخصصی با تقاضا
۷. داشتن امکان ارائه خدمات مشاوره در بهینه‌سازی و بهره‌وری توسعه
۸. داشتن امکان طراحی فن‌آوری و دانش فنی مناسب تقاضا
۹. داشتن امکان ارائه پیشنهادها در ارتقای فن‌آوری

۱۰. داشتن امکان آینده‌پژوهشی و شناسایی چشم‌انداز پیشرفت، توسعه و اعلام آن
۱۱. داشتن نیروی انسانی محقق و نخبه علمی بسیار
۱۲. داشتن امکانات بالقوه تخصصی و علمی، تحقیقات پایه‌ای
۱۳. داشتن امکان ایجاد تحقیقات ارزان با ارائه پایان‌نامه‌های دانشجویی.

تقاضای دانشگاه‌ها: (فرصت برای صنعت نقاط قوت دانشگاه)

۱. نیاز به دریافت سفارش‌ها طرح‌های تحقیقاتی؛
۲. نیاز به همکاری و مشارکت در سیستم اطلاع‌رسانی علمی؛
۳. نیاز به پاسخگویی به تقاضای اجتماعی و اقتصادی برای آموزش؛
۴. نیاز به دریافت تقاضای خدمات علمی و عملی و مشاوره‌هایی؛
۵. نیاز به همکاری سیستم اقتصادی در پاسخگویی به نیازهای مالی دانشگاه‌ها؛
۶. نیاز به استفاده از منابع جدید برای تأمین بودجه؛

۷. نیاز به خدمات همکاری در امور تجربی دانشجویان و اساتید به‌عنوان کارورز، کارآموزی و کاربرینی؛
۸. نیاز به استفاده از منابع و تجهیزات بخش صنعت در مهارت‌آموزی دانشجویان؛
۹. نیاز به همکاری و مشارکت در طرح‌های تحقیقاتی و پژوهشی؛
۱۰. نیاز به حضور نخبگان و کارآفرینان بخش صنعت برای مهارت‌آموزی دانشجویان؛
۱۱. نیاز به تعامل در برگزاری جشنواره و مراسم.

نقاط قوت صنعت، (فرصت برای دانشگاه)

- ۱- داشتن امکانات مالی و اعتباری؛
- ۲- داشتن امکانات و تجهیزات؛
- ۳- داشتن دستاوردهای تجربی، فنی و مهارتی؛
- ۴- داشتن دستاوردهای علمی، مدیریتی و کاربردی؛

- ۵- داشتن امکان اتصال به بازار مصرف کالا، خدمات و شناسایی نیازهای بازار؛
- ۶- داشتن مدیران باتجربه و دارای مهارت و دانش عملی و کاربردی در بخش صنعت.

تقاضای بخش صنعت (فرصت برای دانشگاه، نقاط قوت صنعت)

- ۱- نیاز به بهره‌وری، توسعه و پیشرفت؛
- ۲- نیاز به فن‌آوری جدید و پربازده؛
- ۳- نیاز به نیروی انسانی متخصص و کارآمد؛
- ۴- نیاز به مشاوره در رفع مشکلات حال و آینده؛
- ۵- نیاز به توصیه راهبردی و پیشنهادات از طریق پژوهش‌های کاربردی در ایجاد مزیت‌های رقابتی؛
- ۶- نیاز به بومی‌سازی فناوری‌های وارداتی؛
- ۷- نیاز به تحقیقات و توسعه.

بنابراین می‌توان نتایج عمده تعاملات بین صنعت و دانشگاه را به صورت زیر عنوان نمود:

۱. خدمات همکاری در امور تجربی دانشجویان و اساتید به‌عنوان کارورز کارآموز، کاربرینی و کار دانشجویی
۲. زمینه‌یابی برای کار دائمی دانشجویان؛
۳. تعیین اولویت‌های تحقیقاتی و آینده‌پژوهی توسط صنعت و دانشگاه؛
۴. استفاده از منابع و تجهیزات بخش صنعت در مهارت‌آموزی دانشجویان؛
۵. همکاری و مشارکت در طرح‌های تحقیقاتی و پژوهشی وجود فرصت برای تحقیقات مشترک؛
۶. حمایت‌های مالی از پروژه‌های تحقیقاتی مشترک بین صنعت و دانشگاه؛
۷. استفاده از منابع جدید برای تأمین بودجه؛
۸. استفاده از بودجه‌های سایر سازمان‌های دولتی و منابع بخش خصوصی در تحقیقات؛
۹. دستیابی به منابع اطلاعاتی، تجهیزاتی و تسهیلات در امر تحقیقات؛
۱۰. کاربردی کردن پروژه‌های دانشجویی با رویکرد کارفرمایی؛

۱۱. امکان دستیابی به تسهیلات تحقیقاتی و تخصص‌های موردنظر؛
۱۲. بهره بردن از امکانات آموزشی مشترک و برنامه‌های آموزشی؛
۱۳. زمینه‌یابی برای بازنگری برنامه‌های آموزشی و محتوای درسی و اثربخش کردن آموزش؛
۱۴. دستیابی به مشاوره‌های موردنیاز در دو طرف صنعت و دانشگاه؛
۱۵. هم‌افزایی توانمندی‌ها و کسب اطلاعات موردنیاز استفاده از راه‌حل‌های بی‌بدیل؛
۱۶. بهبود روابط و کاهش عدم اطمینان محیطی؛
۱۷. به‌هنگام نگه‌داشتن خود در ارتباط با تازه‌های علم، فن‌آوری‌ها و فنون جدید؛
۱۸. توسعه روحیه تحقیق در عرصه‌های کار و عمل؛
۱۹. توانمندی در توسعه محصولات جدید، دستیابی به بازارهای جدید و توسعه سطوح مهارتی؛
۲۰. پاسخگویی به انتظارات دولت‌مردان، فعالان سیاسی، مشتریان و ...؛
۲۱. انتقال فن‌آوری به مؤسسات کوچک؛
۲۲. امکان ارائه خدمات مشاوره‌ای در ابعاد گوناگون؛

۲۳. زمینه‌یابی موضوعات تحقیقاتی و جایابی برای گذراندن فرصت‌های مطالعاتی؛

۲۴. ایجاد مؤسسات مبتنی بر فناوری‌های جدید.

با توجه به مسائل ذکر شده ضروری است که یک مجرای دائم و پایدار ایجاد شود تا بتواند خلاءهای موجود بین بخش صنعت و دانشگاه را کاهش داده و موجب رشد نوآوری در بخش تولید کشور شود.

برای برقراری ارتباط پایدار لازم است فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاه بر اساس نیاز حال و آینده جامعه باشد. نحوه تعامل دانشگاه و صنعت نیز از دیگر موضوعات مهم برقراری این ارتباط هست. بخش صنعت می‌تواند با ارائه کمک‌های اعتباری و مالی، فراهم کردن بستری برای تحقیق و توسعه، اقدام به رفع مشکلات حال و آینده و اقدام به جذب نیروی انسانی متخصص با دانشگاه در تعامل باشد.

در طرف مقابل دانشگاه نیز با انجام طرح‌های تحقیقاتی، ارائه آموزش‌های تخصصی، ارائه خدمات مشاوره‌ای، ارائه توانمندی‌های آزمایشگاهی و تحقیقاتی، فعال کردن واحدهای تحقیق و توسعه، تأمین نیروی انسانی متخصص و ارائه توانمندی‌های علمی و تجربی با بخش صنعت در ارتباط باشد.

ضرورت و اهمیت برگزاری جشنواره:

تحقیقات در ارتباط صنعت و دانشگاه نشان داده است بین اهداف، ساختار مدیریتی، چارچوب زمانی مورد انتظار، فرهنگ و انتظارات حاکم بر دانشگاه و صنعت و مهم‌تر از آن، نگرش دانشگاهیان و مدیران صنعت نسبت به یکدیگر تفاوت‌هایی وجود دارد. برای مثال افق زمانی صنعت به دلیل ضرورت پاسخگویی به بازار، کوتاه‌مدت بوده و در ارتباط با خواسته‌هایش از دانشگاه، بر سرعت تأکید بیشتری می‌نماید، در حالی که افق زمانی دانشگاه به دلیل تأکید بر دقت و صحت میان‌مدت و بلندمدت است. ادعای غیرحرفه‌ای بودن دانشگاهیان و بی‌توجهی آن‌ها نسبت به عملی شدن یافته‌های تحقیقاتی‌شان از جمله اظهارات دیگر مدیران صنعت نسبت به دانشگاه‌هاست. زیرا آن‌ها علم را برای عمل می‌خواهند و وقتی این انتظار برآورده نمی‌شود رغبت آن‌ها برای برقراری ارتباط با دانشگاه کمتر می‌شود. این پدیده از یک‌سو به لزوم حرفه‌ای و از سوی دیگر به چگونگی شکل‌گیری مدل‌های ذهنی اشاره دارد که در چارچوب نظریه سازمان‌های

یادگیرنده از آن نام‌برده شد. در مقابل، نادیده انگاشتن روش‌های علمی و کم‌توجهی به تعمیق و توسعه دانش و تأکید افراطی بر عمل بدون پشتوانه‌های علمی و به‌ویژه هزینه پنداشتن فعالیت‌های مطالعاتی و تحقیقاتی از سوی مدیران صنعت، از جمله ادعاهای دانشگاهیان نسبت به بخش صنعت است.

وجود تفاوت در نگرش، ادراک و به‌تبع آن رفتار، نباید امری غیرمنتظره و مانعی رفع نشدنی بین ارتباط دانشگاه و صنعت به نظر آید. رسالت و ماهیت این دو بخش چنین تفاوت‌هایی را ایجاد می‌نماید، ولی این برداشتها نباید به‌صورتی باشد که امکان ارتباط اثربخش بین آنها را از بین ببرد بلکه از منظری دیگر باید این عدم تجانس، نوعی استرس یا تعارض سازنده قلمداد گردد و به بهبود، رشد و توسعه طرفین در ارتقاء ظرفیت فکری و عملی و مهم‌تر از همه تحمل‌پذیری که لازمه محیط‌های امروزی است منتهی شود.

تفکر سنتی حاکم بر محیط‌های آموزشی همان‌طور که پیش‌از این گفته شد به دانش مبتنی بر دانش و انتقال آن تأکید دارد. اگرچه چنین رویکردی به‌منظور استمرار فعالیت‌های آموزشی-پژوهشی لازم به نظر می‌رسد ولی در دنیای پیچیده کنونی و افزایش انتظارات جامعه کافی به نظر نمی‌رسد. به همین دلیل است که آموزشی مورد استقبال قرار می‌گیرد که بتواند در جهت پاسخگویی به نیازهای فزاینده محیط به‌ویژه بازار کار طراحی و تنظیم گردد، یعنی همان راهکاری که کشور ما در این برهه شدیداً به آن نیازمند است.

همچنین تأکید بر اعتمادسازی و انجام تحقیقات مشترک با صنعت در پاسخ به نیازهای تحقیقاتی و ارائه خدمات مشاوره‌ای در زمینه‌های خاص که هم توان پاسخ‌گویی به صنعت را افزایش دهد و هم اعضای هیئت‌علمی را در یک زمینه خاص متبحر سازد از جمله اقدامات مدیریتی و انگیزشی شناخته شد؛ زیرا عینیت بخشیدن به موارد فوق است که امکان زبان مفاهمه بین این دو بخش مهم را میسر می‌سازد و دانشگاه‌ها را در پیمودن مسیر حرکت به سوی دانشگاه کارآفرین، از طریق ایجاد پیوندی پایدار توانمند می‌سازد.

جشنواره کاربردی امیر کبیر

برنامه‌ها و جشنواره‌های مختلفی برای معرفی ایده‌های و طرح‌های کارآفرینی برای سرمایه‌گذاران و بنگاه‌های اقتصادی در داخل کشور برگزار می‌گردد ولی معمولاً قسمت معرفی پایان‌نامه‌ها از نگاه‌ها و توجهات به دور می‌ماند.

برگزاری یک جشنواره اختصاصی برای ارتباط بین عرضه‌کنندگان یعنی دانشجویان و محققان از یک طرف و تقاضاکنندگان از طرف دیگر می‌تواند در افزایش کاربردی کردن پایان‌نامه‌ها و طرح‌های تحقیقاتی نقش بسزایی داشته باشد. وجود پیوند پایدار و نظام‌مند و همکاری درازمدت و مستمر بین دانشگاه و صنعت مستلزم برنامه‌ریزی به‌ویژه برنامه‌ریزی راهبردی مبتنی بر همکاری کلیه

ذی‌نفعان است. از این طریق است که در محیط متلاطم و دائماً در حال تغییر کنونی مزیت رقابتی پایدار برای دانشگاه و صنعت فراهم می‌گردد، بی‌تردید فقدان چشم‌انداز و تفکر راهبردی در برنامه‌ریزی برای همکاری دانشگاه و صنعت آن را از توانمندی خود بازمی‌دارد و به‌جای استفاده از فرصت، فرصت‌ها را به مسئله تبدیل می‌کند. ارتباط پایدار مستلزم تفکر راهبردی است که از طریق یک تجزیه و تحلیل جامع و دقیق از محیط داخل و خارج صنعت و دانشگاه و با تأکید بر اصول و ارزش‌های حاکم بر جامعه و ملاحظات فرهنگی مبتنی بر آموزه‌های مدیریت تطبیقی، امکان همکاری پایدار بین آن‌ها را ممکن می‌سازد با توجه به افزایش ظرفیت پذیرش دانشجو در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری در سال‌های اخیر و با توجه به تدوین پایان‌نامه برای دانشجویان پژوهش محور، پیش‌بینی می‌شود که حجم عناوین پایان‌نامه‌ها و تدوین آن‌ها به‌صورت چشم‌گیری افزایش یابد. در مقطع دکتری طبق تصمیم شورای عالی انقلاب فرهنگی، ورودی این مقطع به ده‌ها هزار نفر افزایش خواهد یافت و این یعنی تدوین ده‌ها هزار تحقیق و پژوهش در حوزه‌های مختلف. چنانکه بتوانیم این پتانسیل علمی کشور را به‌طرف بخش تقاضا سوق دهیم نه تنها از اتلاف هزاران ساعت زمان تحقیق و پژوهش جلوگیری خواهد شد، بلکه استفاده از نتایج آن‌ها در بخش صنعت باعث افزایش نوآوری و هم‌افزایی خواهد شد.

بر اساس مطالعات انجام‌شده، یکی از مهم‌ترین راهکارهای برقراری ارتباط بین دانشگاه و صنعت و کاربردی کردن پژوهش‌های مختلف به‌ویژه فعالیت‌های پژوهشی دانشجویان در قالب پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری، نیاز محور بودن طرح‌های پژوهشی و پایان‌نامه‌های دانشگاهی است. در خیلی از موارد، به دلیل نبود ارتباط بین عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان این پژوهش‌ها، فعالیت‌های انجام‌شده در طرف عرضه، بدون استفاده بایگانی‌شده و طرف تقاضا از نتایج این تحقیقات محروم می‌شود. اگر حوزه پژوهش‌ها و تحقیقات کاربردی از جمله پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکترا را به‌منزله یک بازار در نظر بگیریم، دانشجویان و محققان، عرضه‌کنندگان این بازار و سازمان‌ها و نهادها و بنگاه‌های اقتصادی تقاضاکنندگان در این بازار هستند. همان‌طوری که اشاره شد، یکی از پیش‌شرط‌های رسیدن به تعادل در هر بازاری اطلاع کامل عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان از همدیگر است. در صورت عدم اطلاع کافی و یا آگاهی ناقص، نه تنها بازار به تعادل نخواهد رسید بلکه موجب اتلاف منابع نیز خواهد شد. منافع دوجانبه در این بازار و ضرورت نیل به زبان مفاهمه (گفتمان)، از جمله ساز و کارهای مؤثر در برقراری فعالیت‌های مشترک تحقیقاتی و رفع نیاز سازمان‌ها و نهادها و بنگاه‌های اقتصادی تقاضاکننده در این بازار است. حضور بیشتر اساتید در

عرصه واقعی کار، برای تعمیق ارتباط بین دانشگاه و صنعت و همکاری‌های دوجانبه، می‌تواند در قالب برنامه‌ریزی آموزشی با تأکید بر کاربردی بودن محتوای برنامه‌های آموزشی موجب تحکیم و توسعه ارتباط پایدار بین دانشگاه و صنعت و کاربردی کردن پژوهش‌ها و پایان‌نامه‌های دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترا و نخبگان علمی گردد.

برگزاری جشنواره‌ای که نتایج پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری و طرح‌های تحقیقاتی را در اختیار نهادها و سازمان‌ها، به‌خصوص صنعت قرار دهد، می‌تواند، خلاء و شکاف بین دانشگاه، صنعت و جامعه را کاهش داده و موجبات افزایش نوآوری در بخش تولیدی کشور را فراهم نماید. از همین رو و بر اساس نتایج مطالعه انجام‌گرفته، پیشنهاد می‌گردد برای کاهش شکاف تشریح شده در این مطالعه و ایجاد کانال ارتباطی بین بخش صنعت و دانشگاه، جشنواره‌ای با اهداف و برنامه‌هایی به شرح ذیل برگزار گردد:

هدف:

- شناسایی سازمان‌های حامی از پایان‌نامه‌ها؛
- کاربردی کردن دانش و پژوهش در راستای نیازهای سازمان‌ها؛
- ایجاد زبان مفاهمه (گفتمان) بین سازمان‌ها و بنگاه‌ها با دانشجویان و دانش‌اندوزان؛

- ایجاد پیوند پایدار و نظام مند و همکاری مستمر (فرهنگ سازی و عادی سازی رابطه) بین دانشگاه و صنعت؛
- اعتمادسازی و انجام تحقیقات مشترک با صنعت در پاسخ به نیازهای تحقیقاتی؛
- به هنگام نگه داشتن صنعت در ارتباط با تازه های علم، فناوری ها و فنون جدید؛
- توانمندی در توسعه محصولات جدید، دستیابی به بازارهای جدید و توسعه سطوح مهارتی؛
- شناسایی و تجاری کردن ایده ها و نوآوری های دانشجویان؛
- کمک به دانشجویان برای انتخاب موضوع کاربردی؛
- کمک به دانشجویان برای کاربینی - کارورزی - کارآموزی و کار دانشجویی
- جایی برای گذراندن فرصت های مطالعاتی برای استادان؛
- توسعه روحیه تحقیق در عرصه های کار و عمل؛
- اثربخش نمودن آموزش های دانشگاهی؛
- کمک به هدایت منابع حمایتی و اعتبارات پژوهشی سازمان ها در جهت پایان نامه های کاربردی هم راستا با نیاز آن سازمان ها و صنایع.

- بین‌الذهانی شدن مفاهیم علمی بین دانشگاه مراکز علمی و بنگاه‌های اقتصادی و سازمانها.
- تقاضا محور بودن و مصرفی شدن دستاوردهای علمی بر اساس نیاز جامعه و صنعت.
- عبور از سطحی نگری نسبت به پایان‌نامه‌ها و طرح‌ها به عنوان یک کار صرفاً وظیفه‌ای برای اشتغال دانشجویان.
- شکل‌گیری فرهنگ ارتباطات و گفت‌وگو و تعاملات بین استادان و دانشجویان و مراکز علمی و پژوهشی.
- شناسایی بازار تقاضا و اهمیت آن و ورود به جامعه قبل از فارغ‌التحصیلی.
- مردمی‌سازی دانش و رشد سواد علمی جامعه و صنعت.
- شکل‌گیری پارادایم و زبان همگانی و همگرایی و مشارکت در اقتصاد و تجارت.
- شکل‌گیری ستاد بزرگ هدایت طرح و پایان‌نامه.
- انقلابی در ارتباطات شکل‌گیری موقوفه‌ها و جوایز ملی.
- تقویب ارتباط آموزش عالی با بازار کار، بنگاه‌های اقتصادی و جامعه.
- جهت‌دهی تحقیقات دانشگاه‌ها و تاثیرات اجتماعی فرهنگی و کاهش بیکاری.

محورهای جشنواره:

طرح‌های پژوهشی-پایان‌نامه‌های و تحقیقات کاربردی و کارفرمایی دانشجویان،
استادان و نخبگان علمی در محورهای ذیل:

۱- علوم انسانی

۲- علوم پایه

۳- فنی و مهندسی

۴- کشاورزی و منابع طبیعی

۵- هنر

برنامه اجرایی:

این جشنواره به صورت سالانه در چهار بخش «همایش»، «نمایشگاه» و «بورس
نیازهای پژوهشی سازمان‌ها و تقاضای بنگاه‌های اقتصادی» برگزار شود.

در فرآیند اجرایی جشنواره، ابتدا محورهای جشنواره توسط کمیته علمی تدوین
و سپس فراخوان جشنواره در دانشگاه‌ها، سازمان‌ها، بنگاه‌های اقتصادی و سایر
مخاطبان هدف اطلاع‌رسانی خواهد شد. در مرحله بعد، آثار ارسال شده به دبیرخانه

جشنواره، پس از دسته‌بندی و بررسی‌های اولیه، به کارگروه داوری ارجاع خواهد شد. در این مرحله، پایان‌نامه‌ها و آثار مدنظر مورد داوری قرار گرفته و طرح‌های برتر توسط این کارگروه مشخص خواهد شد. در ادامه تمهیدات و تدابیر لازم برای برگزاری بخش‌های مختلف جشنواره فراهم و اتخاذ شده و از مخاطبان هدف برای شرکت در جشنواره دعوت به عمل می‌آید.

در بخش همایش، طرح‌ها و پایان‌نامه‌های رشته‌های مختلف که به صورت مقاله و سخنرانی، در یک یا دو روز در پنل‌های مختلف ارائه خواهد شد. در بخش نمایشگاه، نتایج و دستاوردهای طرح‌ها و پایان‌نامه‌ها به صورت نمونه ارائه می‌شود. در بخش سه نیز سازمان‌ها و نهادها، نیازهای پژوهشی خود را در معرض نمایش گذاشته تا محققان و استادان و دانشجویانی که قصد انتخاب موضوع دارند از آن مطلع گردند.

دامنه برگزاری: ملی

برگزارکنندگان اصلی:

- اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان البرز
- اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران
- سازمان صنعت، معدن و تجارت
- پارک‌های علم و فناوری
- شرکت شهرک‌های صنعتی
- جهاد دانشگاهی؛ جهاد دانشگاهی البرز
- سازمان تجاری‌سازی فن‌آوری و اشتغال دانش‌آموختگان
- دانشگاه‌ها (خوارزمی، علمی کاربردی استان، پیام نور البرز و دانشگاه آزاد)

ارکان همایش:

- شورای عالی سیاست‌گذاری:

جشنواره ملی طرح‌ها و پایان‌نامه‌های کاربردی و کارفرمایی اسپرکسیر

(با ترکیب اتاق ایران - جهاد دانشگاهی - وزارت علوم و تحقیقات و فناوری - معاونت فناوری رئیس‌جمهور - وزارت صنعت و معدن - شرکت شهرک‌های صنعتی)
- شورای سیاست‌گذاری استانی:

اتاق بازرگانی استان، جهاد دانشگاهی استان، دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی (خوارزمی، علمی کاربردی، دانشگاه آزاد، پیام نور، دانشکده منابع طبیعی و دانشگاه محیط‌زیست)، سازمان صنعت، معدن و تجارت، شرکت شهرک‌های صنعتی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، مدیر امور اقتصادی و هماهنگی استانداری
- رئیس اتاق بازرگانی (رئیس شورا)

- دبیر علمی و اجرایی جشنواره (رئیس جهاد دانشگاهی)

- کمیته علمی همایش و داوری مسابقات:

بر اساس نیازها و ضرورت‌های طرح‌ها و پایان‌نامه‌ها از میان استادان دانشگاه‌ها و مدیران صنعت انتخاب می‌گردد.

- ستاد اجرایی همایش:

ترکیبی است کارکنان اتاق بازرگانی، جهاد دانشگاهی و مرکز خدمات تسهیلگری
اتاق

حسنواره ملی طرح‌ها و پایان‌نامه‌های کاربردی و کارفرمایی امیرکبیر

حامیان:

الف) حامیان علمی: دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها و شرکت شهرک‌ها

ب) حامیان مالی: اتاق بازرگانی، جهاد دانشگاهی، پارک علم فن آوری و بنگاه‌های اقتصادی، جذب حامی و افراد حقیقی و حقوقی با ایجاد جوایز ملی و بنام آنان و برای هر رشته علمی

زمان برگزاری:

۱۳۹۸

مکان پیشنهادی برگزاری:

دانشگاه خوارزمی، تالار نژاد فلاح شهرداری، دانشگاه پیام نور

مخاطبین همایش:

دانشجویان، استادان دانشگاه‌ها، محققان مؤسسات پژوهشی، بنگاه‌های اقتصادی

ویژگی‌های بارز و انحصاری برگزاری همایش:

کاربردی و کارفرمایی بودن پایان‌نامه‌ها و تحقیقات

منابع و ماخذ:

آراسته، حمیدرضا / ۱۳۸۳ / ارتباط صنعت و دانشگاه، فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی. شماره ۳۳، سال (صفحه ۶۰)

اژدری، علی اصغر / ۱۳۸۴ / بررسی تعامل بین دولت، صنعت و دانشگاه در ایران / دفتر مطالعات زیربنایی.

اکرمی موسی / ۱۳۹۶ / مسئله علم در ایران / پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی.

امیری نیا، حمیدرضا و بی‌تعصب، علی / ۱۳۹۲ / الگوی مطلوب ارتباط دولت، صنعت و دانشگاه مورد پژوهی تجربه‌های دفتر همکاری‌های فناوری در کشور / دوفصلنامه نوآوری و ارزش‌آفرینی / سال اول، شماره ۳، بهار و تابستان

امیری نیا، حمیدرضا و علی بی‌تعصب / ۱۳۸۸ / الگوی مطلوب ارتباط دولت، صنعت و دانشگاه مورد پژوهی تجربه‌های دفتر همکاری‌های فناوری در کشور / نشریه صنعت و دانشگاه / سال دوم، شماره ۵ و ۶، پاییز و زمستان

باقری‌نژاد، جعفر / ۱۳۸۷ / سیستم ارتباط دانشگاه و صنعت برای توسعه فناوری در ایران، سازوکارها و پیشنهادها / فصلنامه علمی-پژوهشی سیاست علم و فناوری / سال اول، شماره ۱، بهار

بریجز دیوید و دیگران / ۱۳۹۶ / آموزش عالی و توسعه ملی / پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی

تی. شاپیرو و هارولد / ۱۳۹۶ / آموزش عالی و جامعه / مترجم: شروین مقیمی و شیما شصتی / پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی

بلوم آلن / ۱۳۹۶ / بسته شدن ذهن آمریکایی / ترجمه: مرتضی مردیها / پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی

بور رو کابال آلفونسو / ۱۳۸۷ / دانشگاه سازمانی امروزین / مترجمان: غلامعباس توسلی و رضا فاضلی / نشر علم

تایت ملکوم و دیگران / ۱۳۹۶ / پژوهش در آموزش عالی / پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی

توفیق ابراهیم / ۱۳۹۶ / درباره نظام دانش / پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی

جعفرنژاد، احمد و عبدالمحمد مهدوی و فریبا خالقی سروش / ۱۳۸۴ / بررسی موانع و ارایه راهکارهای توسعه روابط متقابل صنعت و دانشگاه در ایران / دانش مدیریت / شماره ۷۱ - زمستان

جعفرنژاد، احمد و مهدوی، عبدالمحمد و خالقی سروش، فریبا / ۱۳۸۸ / بررسی موانع و ارایه راهکارهای توسعه روابط متقابل صنعت و دانشگاه در ایران / نشریه صنعت و دانشگاه / سال دوم، شماره ۵ و ۶، پاییز و زمستان.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی / بازناندیشی دانشگاه ایرانی / چکیده مقالات سمینار ۱۳۹۶.

راولی. لوهان. دولنس / ۱۳۸۲ // تغییر راهبردی در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی / ترجمه: حمیدرضا آراسته دانشگاه امام حسین (ع).

شجاعی، محمد رضا / ۱۳۸۲ / تعامل دانشگاه، صنعت و نقش آن در توسعه اقتصادی / فصلنامه مجلس پژوهش / سال ۱۰، شماره ۴۱، زمستان

شفیعی، مسعود و موسوی، سید عبدالرضا / ۱۳۸۹ / تحلیل محتوای موانع، فرصتها و راهکارهای توسعه ارتباط صنعت و دانشگاه در پانزده کنگره ی سه جانبه / فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار / سال چهارم، شماره ۲، تابستان).

شفیعی، مسعود و یزدانیان وحید / پاییز ۱۳۸۷ / توسعه مفهومی ارتباط بین صنعت و دانشگاه، از رهیافت های عمل گرا تا رهیافت های نهادگرا / نشریه صنعت و دانشگاه / دوره ۱، شماره یک.

شفیعی، مسعود، موسوی، سید عبدالرضا / ۱۳۹۲ تحلیل محتوای موانع، فرصتها و راهکارهای توسعه ارتباط صنعت و دانشگاه در پانزده کنگره ی سه جانبه / دوفصلنامه نوآوری و ارزش آفرینی / سال اول، شماره ۳.

علیپور حافظی، مهدی-ت / بهار ۸۶ / عامل مدیریت دانش و اقتصاد اطلاعات / فصلنامه کتاب / ۶۹ص ۸۵.

عزیزی نعمت الله / ۱۳۹۶ / ضرورت اصلاحات در آموزش عالی / پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی .

کاظمی عباس و دیگران / ۱۳۹۶ / مطالعات فرهنگی و اجتماعی کلاس درس دانشگاهی / پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی.

فائز، علی و شهابی، علی / ارزیابی و اولویت بندی موانع ارتباط دانشگاه و صنعت (مطالعه موردی شهرستان سمنان)،

فراستخواه مقصود / ۱۳۹۷ / تاریخ دانشگاه در ایران / پژوهشکده مطالعات فرهنگی.

فراستخواه مقصود / ۱۳۹۶ / گاه و بی گاهی دانشگاه در ایران / انتشارات آگاه.

قانعی راد محمد / ۱۳۸۵ / تعاملات و ارتباطات در جامعه علمی / پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی

قیومی عباس / ۱۳۸۰ / رابطه صنعت و دانشگاه / دفتر همکاری های فناوری ریاست جمهوری.

مک نی ایان / گروه مترجمان / ۱۳۹۶ / دانشگاه و اجتماعات علمی آن / پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی

مرتضوی سعید / ۱۳۸۳ / ارتباط دانشگاه، صنعت: ضرورت گریزناپذیر، فصلنامه مطالعات تربیتی و روانشناسی، سال پنجم، شماره ۱ پیاپی

منطقی، منوچهر و محمد حسین سلیمی، ۱۳۸۶ / ارائه الگوهای موفق جهت تحقیقات و همکاری دانشگاه و صنعت در توسعه فناوری / فصلنامه آموزشی مهندسی ایران / شماره ۳ سال نهم

منصوری رضا / ۱۳۸۹ / توسعه علمی ایران / تهران ، اطلاعات.

نجاحی اکبر، قاسم پور ابوالحسن، سفیدبری لیلا / ۱۳۹۴ / بررسی شکاف بین مراکز دانشگاهی و صنعتی کشور و ارائه راهکارهای کاربردی / سومین همایش ارتباط صنعت و دانشگاه / اتاق البرز

یمنی دوزی سرخابی محمد / ۱۳۹۶ / از مدرسه تا دانشگاه / پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی